Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

20 април 2023 година*

„Преюдициално запитване — Защита на еврото срещу фалшифициране — Регламент (ЕО) № 1338/2001 — Член 6, параграф 1 — Доставчици на платежни услуги, които имат за дейност обработване и публично разпространение на банкноти — Решение ЕЦБ/2010/14 — Член 6, параграф 2 — Откриване на негодни евробанкноти — Автоматизирани проверки за годност на банкнотите — Минимални стандарти, публикувани на уебсайта на Европейската централна банка (ЕЦБ) със съответните изменения — Действие по отношение на лицата — Обхват на задълженията на лицата, работещи с пари в брой — Задължителна сила — Принцип на правна сигурност“

По дело C-772/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Литовски върховен административен съд) с акт от 8 декември 2021 г., постъпил в Съда на 14 декември 2021 г., в рамките на производство по дело

„Brink's Lithuania“ UAB

срещу

Lietuvos bankas,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: E. Regan (докладчик), председател на състава, D. Gratsias, M. Ilešič, I. Jarukaitis и Z. Csehi, съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: A. Lamote, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 20 октомври 2022 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за литовското правителство, от V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, в качеството на представител,

* Език на производството: литовски.

– за Европейската комисия, от J. Baquero Cruz, S. Delaude и A. Steiblytė, в качеството на представители,

– за Европейската централна банка, от A. Dambrauskaitė, M. Estrada Cañamares и F. Feyerbacher, в качеството на представители, подпомагани от D. Sarmiento Ramírez-Escudero, abogado,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 декември 2022 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 на Европейската централна банка от 16 септември 2010 година относно проверките за истинност и годност и за връщането в обращение на евробанкноти (ОВ L 267, 2010 г., стр. 1), изменено с Решение ЕЦБ/2012/19 на Европейската централна банка от 7 септември 2012 г. (ОВ L 253, 2012 г., стр. 19) (наричано по-нататък „Решение ЕЦБ/2010/14“), както и до валидността на акта, озаглавен „Минимални стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкноти от банкнотообработващи машини“ (наричани по-нататък „минималните стандарти за автоматизирани проверки“), публикуван на уебсайта на Европейската централна банка (ЕЦБ).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между „Brink's Lithuania“ UAB и Lietuvos bankas (Банка на Литва) относно решение, с което тази национална централна банка задължава Brink's Lithuania да приеме необходимите мерки, за да гарантира, че допустимият праг за годност на банкнотообработващите машини, използвани от нея за автоматизираните проверки на евробанкноти, които подлежат на връщане в обращение, не превишава 5 %.

Правна уредба

Регламент № 1338/2001

3 Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 година за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране (ОВ L 181, 2001 г., стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 169), изменен с Регламент (ЕО) № 44/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. (ОВ L 17, 2009 г., стр. 1) (наричан по-нататък „Регламент № 1338/2001“), има за цел, както се предвижда в член 1, параграф 1 от него, да установи необходимите мерки, които с оглед на обращението на евробанкноти и монети да ги защитят от фалшифициране.

4 Съображение 4 от този регламент гласи:

„Мерките, които следва да се вземат за защитата на еврото срещу фалшифициране засягат Общността във връзка с нейните отговорности относно единната валута. Правната защита на еврото не може да се постигне задоволително самостоятелно от държавите членки поради факта, че евробанкнотите и монетите ще се пуснат в обращение извън териториите

на участващите държави членки. Следователно е уместно да се приеме законодателство на Общността, което определя необходимите мерки за обращението на евробанкнотите и монетите в подходящи условия да гарантират неговата глобална защита, ефективна и хомогенна, срещу дейности, които могат да засегнат нейната достоверност и така да вземат съответните мерки всичко да бъде готово преди 1 януари 2002 г.“.

5 Член 6 от посочения регламент е озаглавен „Задължения на институциите, които участват в обработването и публичното разпространение на банкнотите и монетите“ и предвижда:

„1. Кредитните институции[…] и, в рамките на техните платежни дейности, другите доставчици на платежни услуги, както и всеки друг икономически оператор, който участва в обработването и публичното разпространение на банкнотите и монетите, включително:

[…]

– компании за транспортиране на пари,

[…]

имат задължението да се проверяват автентичността на евробанкнотите и монетите, които получават и възнамеряват да пускат в обращение, и да следят за разкриването на фалшификати.

Относно евробанкнотите тази проверка се извършва в съответствие с процедурите, определени от ЕЦБ.

Институциите и икономическите оператори, посочени в първа алинея, се задължават да изтеглят от обращение всички евробанкноти и монети, получени от тях, за които знаят или имат достатъчно основание да мислят, че са фалшиви. Те ги предават незабавно на компетентните национални органи.

[…]

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че институции по параграф 1, които не изпълняват задълженията по посочения параграф, подлежат на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции.

3. Без да се засягат датите, определени от ЕЦБ за прилагане на процедурите, които тя посочва, държавите членки приемат, най-късно до 31 декември 2011 г., законовите, подзаконовите и административни разпоредби за прилагане на параграф 1, първа алинея[…] от настоящия член. Те незабавно информират [Европейската комисия] и ЕЦБ за това“.

Решение ЕЦБ/2010/14

6 Съгласно съображение 2 от Решение ЕЦБ/2010/14:

„За защитата на сигурността на евробанкнотите и извършването на надлежно откриване на фалшиви банкноти, евробанкнотите в обращение трябва да бъдат поддържани в добро състояние с цел осигуряване на тяхната лесна и надеждна проверка за истинност, поради

което евробанкнотите трябва да бъдат проверявани за годност. Освен това евробанкноти, които пораждат съмнение, че са фалшиви, трябва да бъдат бързо откривани и предавани на компетентните органи“.

7 Член 1 от това решение е озаглавен „Обхват“ и предвижда:

„Настоящото решение установява общи правила и процедури относно проверките за истинност и годност и връщането в обращение на евробанкноти съгласно член 6, параграф 1 от Регламент [№ 1338/2001]“.

8 Съгласно член 2 от посоченото решение, озаглавен „Определения“:

„За целите на настоящото решение:

1. „НЦБ“ е националната централна банка на държава членка, чиято валута е евро.

2. „Лица, работещи с пари в брой“ са институциите и стопанските субекти, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент [№ 1338/2001].

3. „Връщане в обращение“ е действието по пряко или непряко връщане в обращение от лицата, работещи с пари в брой, на евробанкноти, които те са получили или от обществеността под формата на плащане или внасяне по банкова сметка, или от друго лице, работещо с пари в брой.

4. „Банкнотообработваща машина“ е машина за самообслужване или управлявана от служители машина съгласно определеното в приложение I.

5. „Тип банкнотообработваща машина“ е банкнотообработваща машина, която може да бъде отграничена от други банкнотообработващи машини, съгласно приложение I.

6. „Общи процедури за тестване“ са определени от ЕЦБ процедури за тестване, които се прилагат от НЦБ за тестване на типове банкнотообработващи машини.

[…]

11. „Негодни евробанкноти“ са евробанкноти, които са преценени като неподходящи за връщане в обращение в резултат на проверка за годност по член 6.

[…]“.

9 Член 3 от Решение ЕЦБ/2010/14 е озаглавен „Общи принципи“ и параграфи 1 и 3—5 от него предвиждат:

„1. Задължението на лицата, работещи с пари в брой, да извършват проверки за истинност и годност на евробанкнотите се изпълнява в съответствие с установените в настоящото решение процедури.

[…]

3. Проверките за истинност и годност се извършват или от успешно тестван от НЦБ тип банкнотообработваща машина, или ръчно от обучен служител.

4. Евробанкнотите могат да бъдат връщани в обращение единствено чрез машини за самообслужване или автоматизирани касови машини, ако са проверени за истинност и годност от успешно тестван от НЦБ тип банкнотообработваща машина и са класифицирани като истински и годни. Това изискване обаче не се прилага за евробанкноти, които са предоставени пряко на лица, работещи с пари в брой, от НЦБ или от друго лице, работещо с пари в брой, което вече е извършило проверка на евробанкнотите за истинност и годност по такъв начин.

5. Машините, управлявани от служители, когато се използват за целите на проверката за истинност и годност, […] могат да бъдат въвеждани в експлоатация от лица, работещи с пари в брой, само ако са успешно тествани от НЦБ и са включени в списък на уебсайта на ЕЦБ, както е посочено в член 9, параграф 2. Машините се използват само за купюрите и сериите от евробанкноти, включени в списък на уебсайта на ЕЦБ за съответните машини, с техните успешно тествани стандартни заводски настройки, включително модернизации, освен ако между НЦБ и лицето, работещо с пари в брой, са договорени по-стриктни настройки“.

10 Член 6 от това решение е озаглавен „Откриване на негодни евробанкноти“ и параграфи 2 и 3 от него гласят:

„2. Автоматизираната проверка за годност се извършва от успешно тествана банкнотообработваща машина в съответствие с минималните стандарти, които са публикувани на уебсайта на ЕЦБ със съответните изменения.

3. НЦБ може, след като уведоми ЕЦБ, да установи по-високи стандарти за една или повече купюри или серии от евробанкноти, ако това е оправдано например от влошаването на качеството на евробанкнотите в обращение в нейната държава членка. Тези по-високи стандарти се публикуват на уебсайта на тази НЦБ“.

11 Съгласно член 9 от посоченото решение, озаглавен „Общи процедури на Евросистемата за тестване на банкнотообработващи машини“:

„1. Типовете банкнотообработващи машини се тестват от НЦБ съгласно общите процедури за тестване.

2. Всички успешно тествани типове банкнотообработващи машини се включват в списък на уебсайта на ЕЦБ през времето на сроковете на валидност на резултатите от тестовете, както е посочено в параграф 3. Типът банкнотообработваща машина, който през времето на този срок стане неспособен да открива всички известни на Евросистемата фалшиви евробанкноти, се изважда от списъка съгласно определена от ЕЦБ процедура.

3. Когато даден тип банкнотообработваща машина е успешно тестван, резултатите от теста са валидни в цялата еврозона за срок от една година, считано от края на месеца, през който е проведен тестът, при условие че типът машина запази способността си да открива всички известни на Евросистемата фалшиви евробанкноти през времето на този срок.

4. Евросистемата не носи отговорност, ако успешно тестван тип банкнотообработваща машина не може да класифицира и третира евробанкнотите в съответствие с приложение IIа или IIб“.

12 Член 10 от същото решение е озаглавен „Дейности по наблюдение и коригиращи мерки на Евросистемата“ и гласи:

„1. При условията на изискванията на националното право НЦБ имат правомощия: i) да извършват проверки на място, включително такива без предварително уведомяване, в помещенията на лицата, работещи с пари в брой, за наблюдение на техните банкнотообработващи машини, в частност на способността на машините да извършват проверки за истинност и годност и да проследяват обратно до сметката на титуляря евробанкноти, които пораждат съмнение, че са фалшиви, и евробанкноти, които не са несъмнено идентифицирани като истински; и ii) да проверяват процедурите, уреждащи дейността/операциите и контрола на банкнотообработващите машини, третирането на проверените евробанкноти и ръчните проверки за истинност и годност.

[…]

3. Когато НЦБ открие нарушение на разпоредбите на настоящото решение от лице, работещо с пари в брой, тя задължава лицето, работещо с пари в брой, да приеме коригиращи мерки в рамките на определен срок. До отстраняване на нарушението наложилата мерките НЦБ може, от името на ЕЦБ, да забрани на лицето, работещо с пари в брой, да връща в обращение купюра(и) на евробанкноти от съответните серии. Ако нарушението се дължи на неизправност на типа банкнотообработваща машина, това би могло да доведе до нейното премахване от посочения в член 9, параграф 2 списък.

4. Липсата на съдействие от страна на лице, работещо с пари в брой, във връзка с проверка на НЦБ се счита за нарушение“.

Решение ЕЦБ/2012/19

13 Съображение 3 от Решение ЕЦБ/2012/19 гласи следното:

„Минималните стандарти за автоматизирана проверка за годност на евробанкнотите, посочени в приложение IIIа към Решение ЕЦБ/2010/14, представляват изисквания, приложими спрямо функционалностите на банкнотообработващите машини. Поради това те представляват интерес само за производителите на банкнотообработващи машини и не влияят по никакъв начин на процедурите за проверка за истинност и годност, установени в Решение ЕЦБ/2010/14, с които работещите с пари в брой лица трябва да се съобразяват. Тъй като те са извън приложното поле на Решение ЕЦБ/2010/14, минималните стандарти за автоматизирана проверка за годност следва да бъдат интегрирани към правилата и процедурите за тестване на банкнотообработващи машини, събиране на данни и наблюдение“.

Минимални стандарти за автоматизирани проверки

14 В първоначалната си редакция член 6 от Решение ЕЦБ/2010/14 препраща към приложение IIIa към него, озаглавено „Минимални стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкноти“. Това приложение е отменено с Решение ЕЦБ/2012/19. От влизането в сила на това решение посочените минимални стандарти за автоматизирани проверки се публикуват на уебсайта на ЕЦБ в съответствие с член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14. В редакцията им, приложима за спора в главното производство, минималните стандарти за автоматизирани проверки предвиждат по-специално:

„Допустимият праг за проверките за годност чрез банкнотообработващи машини е 5 %. Това означава, че най-много 5 % от евробанкнотите, които не отговарят на критериите за годност, могат да бъдат погрешно класифицирани от машините и сортирани като годни“.

Насоки ЕЦБ/2010/NP16

15 Насоки ЕЦБ/2010/NP16 на Европейската централна банка от 16 септември 2010 година относно правилата и процедурите за тестване на банкнотообработващи машини, събиране на данни и наблюдение, изменени с Насоки ЕЦБ/2012/NP20 от 7 септември 2012 г. (наричани по-нататък „Насоки ЕЦБ/2010/NP16“), са поверителен документ, до който имат достъп само ЕЦБ и НЦБ. По искане на Съда в хода на съдебното заседание ЕЦБ предоставя неповерителен вариант на Насоки ЕЦБ/2010/NP16, който е включен в преписката.

16 Член 2 от Насоки ЕЦБ/2010/NP16 е озаглавен „Тестове за банкнотообработващи машини“ и параграфи 1 и 4 от него предвиждат:

„1. По искане на производителите НЦБ провеждат тестове за проверка на типовете банкнотообработващи машини преди и при инсталирането им от лицата, работещи с пари в брой […]

[…]

4. НЦБ провеждат тестове за проверка, годишни тестове, нови тестове […] съгласно общата процедура за тестване, определена в приложение I“.

17 Член 2a от тези насоки е озаглавен „Минимални стандарти за автоматизирана проверка за годност“ и гласи:

„Минималните стандарти за автоматизирана проверка за годност на банкнотите от банкнотообработващи машини, посочени в член 6 от Решение ЕЦБ/2010/14, се определят от Евросистемата, посочват се в приложение IV към настоящите насоки и се публикуват на уебсайта на ЕЦБ“.

18 Точка 3.1.1 от приложение I към посочените насоки гласи:

„Проверките за годност се извършват, като се използва най-новият тестови комплект. […] Използваният за проверките за годност комплект се състои от евробанкноти с дефекти от вида на определените в приложение IV. […]“.

19 В приложение IV към Насоки ЕЦБ/2010/NP16 се посочва по-специално:

„Настоящото приложение определя минималните стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкноти чрез банкнотообработващи машини.

В хода на проверките за годност евробанкнотите с дефект, по отношение на който са установени посочените по-долу задължителни изисквания, се считат за негодни.

Допустимият праг за проверките за годност чрез банкнотообработващи машини е 5 %. Това означава, че най-много 5 % от евробанкнотите, които не отговарят на критериите за годност, могат да бъдат погрешно класифицирани от машините и сортирани като годни“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

20 На 18 декември 2018 г. служители на Банката на Литва извършват проверка на място в клона на Brink's Lithuania в Паневежис (Литва). По време на тази проверка служителите проверяват дали използваните в този клон банкнотообработващи машини отговарят на изискванията относно обработката на пари в брой, предназначени за връщане в обращение. По-специално те тестват способността на тези машини да проверяват евробанкнотите за истинност и годност. Тестът показва, че една от машините за обработка е сортирала като годни за обращение 18,26 % от негодните евробанкноти, съдържащи се в тестовия пакет. При втора машина този процент е 13,91 %. Тези резултати са изложени в доклад от проверката, в който обаче се посочва, че въпросните машини са от модел, включен в списъка на успешно тестваните банкнотообработващи машини, публикуван на уебсайта на ЕЦБ.

21 Директорът на касовия отдел на Банката на Литва констатира, че Brink's Lithuania е нарушила минималните стандарти за автоматизирани проверки, които изискват допустимият праг за проверките за годност на евробанкнотите да не превишава 5 %, и с решение от 28 февруари 2019 г. разпорежда на това дружество да предприеме необходимите мерки за отстраняване на нарушението в срок от пет работни дни.

22 Съгласно това решение способността на банкнотообработващите машини да проверяват евробанкнотите за истинност и годност, зависи не само от производителите на тези машини, но и от техните ползватели, а именно лицата, работещи с пари в брой, и по-специално от извършваната от тези ползватели поддръжка на машините. Самият факт на използване на тези машини със стандартни заводски настройки, както се изисква в член 3, параграф 5 от Решение ЕЦБ/2010/14, не можел да се счита за доказателство, че тези лица изпълняват задълженията си. Само проверките, извършвани в помещенията на лицата, работещи с пари в брой, можели да покажат дали е осигурено подходящо използване и поддръжка на обработващите машини, дали са спазени надлежно приложимите към обработката на пари в брой изисквания и дали са въведени подходящи процедури за тестване на тези машини.

23 На 29 март 2019 г. жалбоподателят по същество иска от ЕЦБ да уточни дали задължение за спазване на минималните стандарти за автоматизирани проверки имат и лицата, работещи с пари в брой, или то е възложено само на производителите, които искат машините им да бъдат включени в списъка на успешно тестваните машини.

24 На 17 април 2019 г. ЕЦБ посочва в отговор на това искане, че минималните стандарти за автоматизирани проверки са предназначени за производителите на банкнотообработващи машини. За сметка на това лицата, работещи с пари в брой, имали единствено задължение, когато решат да извършват автоматизирана проверка за фалшификати и за годност на банкнотите, да използват банкнотообработващи машини, признати за отговарящи на тези минимални стандарти за автоматизирани проверки, при това със стандартни заводски настройки, без да са длъжни самите те да проверяват дали машините съответстват на посочените стандарти.

25 След като жалбата ѝ за отмяна на решението от 28 февруари 2019 г. е отхвърлена от Vilniaus apygardos administracinis teismas (Окръжен административен съд Вилнюс, Литва), Brink's Lithuania обжалва съдебното решение на последния пред Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Литовски върховен административен съд), който е запитващата юрисдикция по настоящото дело.

26 Запитващата юрисдикция посочва, че е безспорно, че Brink's Lithuania в качеството на компания за транспортиране на пари трябва да се счита за лице, работещо с пари в брой, по смисъла на член 2, точка 2 от Решение ЕЦБ/2010/14. Тя обаче има съмнения относно тълкуването и валидността на член 6, параграф 2 от това решение.

27 Според запитващата юрисдикция, първо, някои части от текста на тази разпоредба предполагат, че автоматизираните проверки за годност на евробанкнотите трябва да се извършват в съответствие с минималните стандарти за автоматизирани проверки, което би означавало, че поради задължението при автоматизираните проверки да бъдат спазвани минималните стандарти, лицата, работещи с пари в брой, трябва да гарантират, че проверките се извършват в съответствие с посочените стандарти, и евентуално да вземат по свой почин всички необходими за тази цел мерки. В подкрепа на това тълкуване е преследваната с посоченото решение цел да се поддържа доброто състояние на евробанкнотите, тъй като такъв резултат не може да бъде гарантиран с използването на особени банкнотообработващи машини със стандартни заводски настройки, както изисква същото решение.

28 Запитващата юрисдикция обаче смята, че тълкуването на член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 в смисъл, че задължава лицата, работещи с пари в брой, да гарантират, че при извършване на автоматизираните проверки се спазват минималните стандарти за автоматизирани проверки, би могло да влезе в противоречие с член 3, параграф 5 от същото решение, съгласно който лицата, работещи с пари в брой, трябва да използват машините си със стандартните заводски настройки. Ако тези лица трябва да гарантират, че при извършване на автоматизираните проверки се спазват посочените стандарти, това би означавало, че в случай на неизправност на дадена машина биха могли да използват настройки, различни от стандартните заводски настройки. Освен това подобно тълкуване води и до правна несигурност, тъй като за лицата, работещи с пари в брой, би било трудно да определят по какъв начин биха могли да изпълнят това задължение. На последно място, това тълкуване е в противоречие със съображение 3 от Решение ЕЦБ/2012/19, в което се посочва, че минималните стандарти за автоматизирани проверки представляват интерес само за производителите на банкнотообработващи машини и не влияят по никакъв начин на процедурите за проверка за годност, които работещите с пари в брой лица трябва да следват.

29 Второ, според запитващата юрисдикция, дори и член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 да трябва да се тълкува в смисъл, че не задължава лицата, работещи с пари в брой, да тестват банкнотообработващите си машини в съответствие с минималните стандарти за автоматизирани проверки, това не изключва непременно възможността държавите членки да предвиждат такова задължение извън определената от Европейския съюз нормативна рамка.

30 Трето, в случай че лицата, работещи с пари в брой, са длъжни да спазват минималните стандарти за автоматизирани проверки, запитващата юрисдикция отбелязва, че съгласно член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 тези стандарти се публикуват само на уебсайта на ЕЦБ и подлежат на съответни изменения. Поставя се въпросът дали, след като посочените стандарти не се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*, те могат да се считат за задължителни и да служат като правно основание за издаване на указание за лице, работещо с пари в брой, и дори дали поради тези причини член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 е съвместим с принципа на правна сигурност и с член 297, параграф 2 ДФЕС и съответно валиден.

31 При тези обстоятелства Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Литовски върховен административен съд) решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 да се тълкува в смисъл, че посочените в тази разпоредба [минимални стандарти за автоматизирани проверки] трябва да се спазват от лице, работещо с пари в брой, което извършва автоматизирана проверка за годност на евробанкнотите?

2) Ако съгласно член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 посочените в тази разпоредба [минимални стандарти за автоматизирани проверки] са приложими само за производителите на банкнотообработващи машини (но не и за лицата, работещи с пари в брой), следва ли член 6, параграф 2 във връзка с член 3, параграф 5 от Решение ЕЦБ/2010/14 да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредба от националното право, съгласно която задължението за спазване на тези минимални стандарти се прилага за лице, работещо с пари в брой?

3) [Минималните стандарти за автоматизирани проверки] за годност на евробанкнотите от банкнотообработващи машини, предвид факта че са публикувани на уебсайта на ЕЦБ, в съответствие ли са с принципа на правна сигурност и с член 297, параграф 2 ДФЕС и задължителни ли са за лицата, работещи с пари в брой, и противопоставими ли са на тези лица?

4) Член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14, в частта, в която предвижда, че [минималните стандарти за автоматизирани проверки] за годност на евробанкнотите са публикувани на уебсайта на ЕЦБ със съответните изменения, противоречи ли на принципа на правна сигурност и на член 297, параграф 2 ДФЕС и съответно невалиден ли е?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

32 С първия въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 трябва да се тълкува в смисъл, че минималните стандарти за автоматизирани проверки трябва да се спазват от лице, работещо с пари в брой, което извършва автоматизирана проверка за годност на евробанкнотите.

33 Като начало следва да се припомни, че видно от член 1 от Решение ЕЦБ/2010/14, с последното се привежда в действие член 6, параграф 1 от Регламент № 1338/2001, който установява принципа за проверка за истинност на евробанкнотите и монетите с цел борба с фалшифицирането и във връзка с това задължава институциите, които се занимават по занятие с обработване и публично разпространение на банкноти, включително лицата, работещи с пари в брой, да следят за разкриването на фалшификати в съответствие с определените от ЕЦБ процедури и да изтеглят от обращение всички евробанкноти и монети, получени от тях, за които знаят или имат достатъчно основание да мислят, че са фалшиви, и да ги предадат незабавно на компетентните национални органи.

34 На основание член 6, параграф 1 от Регламент № 1338/2001 ЕЦБ приема Решение ЕЦБ/2010/14, което съгласно съображение 2 от него има за цел защитата на сигурността на евробанкнотите и надлежното откриване на фалшиви банкноти, което предполага евробанкнотите в обращение да бъдат поддържани в добро състояние, за да се осигури лесната и надеждната им проверка за истинност.

35 Както подчертава генералният адвокат в точка 62 от заключението си, нормативната уредба, установена по-специално с Решение ЕЦБ/2010/14 с цел да се гарантира, че в публично обращение се връщат само евробанкноти в добро състояние, се основава по същество на три основни стълба, а именно съответно, най-напред производството и конфигурирането на банкнотообработващи машини в съответствие с минималните стандарти за автоматизирани проверки, които след успешно тестване от НЦБ по искане на производителя са посочени по типове на уебсайта на ЕЦБ, на следващо място, възлагането на набор от задължения на лицата, работещи с пари в брой, по-специално по отношение на автоматизираната проверка за годност на евробанкнотите, и на последно място, признаването на контролни и надзорни правомощия на НЦБ, за да се гарантира, че съответните субекти спазват респективните си задължения.

36 Във връзка със задълженията на лицата, работещи с пари в брой, член 3, параграф 1 от това решение предвижда, че те са длъжни да извършват проверки за истинност и годност на евробанкнотите в съответствие с установените в посоченото решение процедури.

37 За тази цел член 3, параграф 3 от същото решение предвижда, че лицата, работещи с пари в брой, могат да изпълнят това задължение за проверка за истинност и годност на евробанкнотите, като въведат или процедура за извършвана ръчно от обучен служител проверка, или процедура за автоматизирана проверка, извършвана с успешно тествана от НЦБ банкнотообработваща машина. Съгласно член 3, параграф 4 от посоченото решение, що се отнася до евробанкнотите, процедурата за автоматизирана проверка все пак е задължителна за евробанкнотите, предназначени да бъдат върнати в обращение чрез машини за самообслужване или автоматични касови машини, освен ако тези банкноти не

са предоставени пряко на лица, работещи с пари в брой, от НЦБ или от друго лице, работещо с пари в брой, което вече е извършило проверка на евробанкнотите за истинност и годност по такъв начин.

38 Що се отнася по-конкретно до реда за извършване на тази автоматизирана проверка, член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 предвижда, че тя трябва да „се извършва от успешно тествана банкнотообработваща машина в съответствие с минималните стандарти, които са публикувани на уебсайта на ЕЦБ със съответните изменения“. В тази разпоредба обаче не се уточнява дали минималните стандарти, към които препраща, трябва да бъдат спазвани от институциите, участващи в обработването и публичното разпространение на банкноти, или тези стандарти са задължителни само за производителите, които искат машините им да бъдат включени в списъка с успешно тествани машини.

39 Въпреки това съгласно постоянната съдебна практика с оглед на тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът, в който тя се вписва, и целите на правната уредба, от която е част (вж. в този смисъл по-специално решение от 22 декември 2022 г., Les Entreprises du Médicament, C-20/22, EU:C:2022:1028, т. 18 и цитираната съдебна практика).

40 В случая действително в текста на член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 на някои езици граматическата структура би могла да наведе на мисълта, че изразът „в съответствие с минималните стандарти“ се отнася до глагола „се извършва“ и че следователно уточнява естеството на проверката, която трябва да се извърши.

41 Както обаче отбелязва генералният адвокат в точка 45 и в бележка под линия 15 от заключението си, в текста на други езици, както например на испански, английски, френски, италиански и португалски, структурата на текста е по-скоро в подкрепа на тълкуването в обратен смисъл, а именно че тази част от изречението се отнася до тестовете, които банкнотообработващите машини трябва успешно да преминат, преди лицата, работещи с пари в брой, да могат да ги използват, за да изпълнят задълженията си по Решение ЕЦБ/2010/14, когато трябва или са решили да въведат автоматизирана проверка за истинност и годност на евробанкнотите.

42 Следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика изразите или граматическата структура, използвани в текста на правна разпоредба на Съюза на някои от езиците, не може да служат като единствена основа за тълкуването на разпоредбата или да им се отдава предимство пред текстовете на останалите езици (вж. в този смисъл решение от 26 януари 2021 г., Hessischer Rundfunk, C-422/19 и C-423/19, EU:C:2021:63, т. 65).

43 За сметка на това, независимо текстът на кой език се разглежда, следва да се отбележи, че ако член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 се тълкува в смисъл, че изразът „в съответствие с минималните стандарти“ се отнася до извършваната автоматизирана проверка, би бил лишен в голяма степен от полезно действие изразът „успешно тествана“, който също е употребен в тази разпоредба, тъй като в такъв случай в последната вече няма да се уточнява с оглед на какви стандарти трябва да е успешно тествана банкнотообработващата машина.

44 Ето защо трябва да се приеме, че текстът на член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 по-скоро показва, че посочените в тази разпоредба минимални стандарти не се прилагат за автоматизираната проверка за годност, извършвана от работещите с пари в брой лица в рамките на тяхната дейност, а за тестовете, които банкнотообработващите машини трябва успешно да преминат, преди посочените лица да могат да ги използват.

45 Впрочем в подкрепа на подобно тълкуване са както контекстът, в който се вписва член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14, така и преследваните с тази разпоредба цели.

46 От една страна, що се отнася до контекста на тази разпоредба, от член 3, параграфи 3—5 от това решение следва, че в случай на автоматизирана проверка лицата, работещи с пари в брой, трябва да използват банкнотообработващи машини, успешно тествани от НЦБ в съответствие с минималните стандарти на ЕЦБ, посочени в член 6, параграф 2 от същото решение, и че тези машини трябва да се използват само за купюрите и сериите от евробанкноти, включени в списък на уебсайта на ЕЦБ, с техните стандартни заводски настройки, включително модернизации. Ако волята на ЕЦБ бе да задължи лицата, работещи с пари в брой, да следят автоматизираната проверка да се извършва в съответствие с посочените минимални стандарти, нямаше да е необходимо нито да се предвижда, че за тази цел те могат да използват само банкнотообработващи машини, преминали успешно определени тестове, нито да се уточнява при какви условия трябва да се използват тези машини с цел извършване на такава проверка. За сметка на това подобни изисквания предполагат, че в Решение ЕЦБ/2010/14 използването на тези машини се счита за средството, с което в случай на автоматизирана проверка лицата, работещи с пари в брой, изпълняват задължението си да гарантират годността на банкнотите.

47 От друга страна, що се отнася до целите, преследвани с член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14, както подчертава генералният адвокат в точки 48—50 от заключението си, следва да се отбележи, че преди да бъде изменен с Решение ЕЦБ/2012/19, член 6 от Решение ЕЦБ/2010/14 предвижда, че проверката за годност на евробанкнотите трябва се извършва в съответствие с установените в приложения IIIа и IIIб минимални стандарти. По-специално в приложение IIIа към това решение са установени „минималните стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкноти от банкнотообработващите машини“, докато в приложение IIIб са установени „минималните стандарти за ръчна проверка за годност от обучени служители“. Както обаче следва от съображение 3 от Решение ЕЦБ/2012/19, последното отменя приложение IIIа към Решение ЕЦБ/2010/14 с изричната цел минималните стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите, които до този момент са били извън приложното поле на Решение ЕЦБ/2010/14, да бъдат интегрирани към правилата и процедурите за тестване на банкнотообработващи машини, събиране на данни и наблюдение. Едновременно с това препратка към тези стандарти е включена в Насоки ЕЦБ/2010/NP16, в които се определят правилата и процедурите за тестване на типовете банкнотообработващи машини. От този момент от член 2, параграфи 1 и 4 от тези насоки във връзка с член 2а, точка 3.1.1 от приложение I и приложение IV към тях става ясно, че посочените стандарти се прилагат за тестването на тези типове машини.

48 Освен това в съображение 3 от Решение ЕЦБ/2012/19 недвусмислено се посочва, че минималните стандарти за автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите „представляват интерес само за производителите на банкнотообработващи машини и не влияят по никакъв начин на процедурите за проверка за истинност и годност, установени в Решение ЕЦБ/2010/14, с които работещите с пари в брой лица трябва да се съобразяват“.

49 Ето защо от Решение ЕЦБ/2012/19 следва, че член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 е изменен с цел да се уточни, че посочените в тази разпоредба минимални стандарти се прилагат само за тестовете, които производителите извършват върху своите типове банкнотообработващи машини.

50 Оттук следва, че член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 не възлага на работещите с пари в брой лица, които извършват автоматизирана проверка за годност на евробанкнотите, задължението самите те да следят за това при автоматизираната проверка да се спазват посочените в тази разпоредба минимални стандарти. За сметка на това производителите трябва да спазват подобни стандарти, ако искат произвеждан от тях модел машина да бъде посочен на уебсайта на ЕЦБ като способен да проверява за годност и истинност банкнотите с определени купюри и от определени серии.

51 При все това, както подчертава генералният адвокат в точки 66—68 от заключението си, трябва да се заключи, че работещите с пари в брой лица все пак са длъжни да спазват задълженията, които им възлага Решение ЕЦБ/2010/14, сред които по-специално тези по член 3, параграф 1 и член 10, параграф 1 от това решение да извършват автоматизирани проверки за годност и да въвеждат процедури за проверка на използваните от тях банкнотообработващи машини.

52 Тези задължения обаче означават, че посочените лица са длъжни да използват банкнотообработващи машини, които са годни да извършват тези проверки, и по-специално да откриват банкноти, негодни да бъдат върнати в обращение или с влошено качество, което предполага да се гарантира, че използваните машини работят, се поддържат и са настроени по начин, подходящ за проверка за годност на евробанкнотите. В противен случай работещите с пари в брой лица биха нарушили по-общото си задължение по член 6, параграф 1 от Регламент № 1338/2001 да участват в борбата с фалшифицирането.

53 Следователно лице, работещо с пари в брой, чиито банкнотообработващи машини не спазват допустимия праг от 5 %, предвиден в минималните стандарти за автоматизирани проверки, не може да откаже да изпълни задължителното указание да отстрани нередностите, което му е дадено на основание член 10, параграф 3 от Решение ЕЦБ/2010/14 от НЦБ след проверка на място в помещенията му.

54 С оглед на изложените по-горе съображения член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 трябва да се тълкува в смисъл, че посочените в тази разпоредба минимални стандарти не се прилагат за лицата, работещи с пари в брой, когато те извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите. Въпреки това член 3, параграф 1 и член 10, параграф 1 от това решение във връзка с член 6, параграф 1 от Регламент № 1338/2001 трябва да се тълкуват в смисъл, че посочените лица трябва да приемат необходимите мерки, за да коригират положение, при което проверка на НЦБ е разкрила, че банкнотообработващите им машини не са способни да открият под допустим праг от 5 % негодните за връщане в обращение евробанкноти.

По втория въпрос

55 С втория въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали, ако от отговора на първия въпрос следва, че посочените в член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 минимални стандарти са приложими само за производителите на банкнотообработващи машини, член 6, параграф 2 във връзка с член 3, параграф 5 от това

решение трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска държава членка да задължава лицата, работещи с пари в брой, да спазват тези минимални стандарти, когато извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите.

56 В това отношение следва да се припомни, че необходимите мерки относно използването на еврото като единна парична единица, посочени в член 133 ДФЕС, са част от паричната политика — област, в която Съюзът разполага с изключителна компетентност съгласно член 3, параграф 1, буква в) ДФЕС. Както следва от съображение 4 от Регламент № 1338/2001, общите правила и процедури за защитата на еврото срещу фалшифициране, част от които са и тези относно проверката за годност на евробанкнотите и монетите, са необходими мерки относно използването на тази парична единица.

57 Следователно Съюзът разполага с изключителна компетентност в областта на проверките за истинност и годност на банкнотите, поради което държавите членки не могат да приемат разпоредби в тази област, без да са били оправомощени от правото на Съюза. В Решение ЕЦБ/2010/14 обаче няма разпоредба, която да оправомощава държавите членки по свой почин да възлагат на работещите с пари в брой лица да спазват минималните стандарти на ЕЦБ, посочени в член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14, когато извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите.

58 Действително член 6, параграф 3 от посоченото решение позволява на НЦБ да установи по-високи стандарти за една или повече купюри или серии от евробанкноти. Както е видно обаче от употребата на израза „по-високи стандарти“, тази възможност се прилага само за съдържанието на изискванията, на които машините трябва да отговарят, за да обработват една или повече купюри или серии от евробанкноти. Ето защо тя не може да оправомощи НЦБ да разшири действието по отношение на лицата на минималните стандарти на ЕЦБ, посочени в член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14, като задължи лицата, работещи с пари в брой, да гарантират, че при автоматизираната проверка, извършвана с тип банкнотообработваща машина, успешно тествана по смисъла на член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14, се спазват посочените минимални стандарти.

59 Следователно член 6, параграф 2 във връзка с член 3, параграф 5 от Решение ЕЦБ/2010/14 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска държава членка да задължава лицата, работещи с пари в брой, да спазват посочените в член 6, параграф 2 минимални стандарти на ЕЦБ, когато извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите.

По третия и четвъртия въпрос

60 С третия и четвъртия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали минималните стандарти за автоматизирани проверки, както и член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 са в съответствие с принципа на правна сигурност и с член 297, параграф 2 ДФЕС, доколкото член 6, параграф 2 предвижда, че посочените стандарти се публикуват на уебсайта на ЕЦБ със съответните изменения.

61 В това отношение е безспорно, че спорът в главното производство е между НЦБ и лице, работещо с пари в брой. От отговора на първия въпрос обаче следва, че минималните стандарти за автоматизирани проверки не се прилагат за лицата, работещи с пари в брой, когато те извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите. Ето защо не следва да се отговаря на третия и четвъртия въпрос.

По съдебните разноски

62 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

1) Член 6, параграф 2 от Решение ЕЦБ/2010/14 на Европейската централна банка от 16 септември 2010 година относно проверките за истинност и годност и за връщането в обращение на евробанкноти, изменено с Решение ЕЦБ/2012/19 на Европейската централна банка от 7 септември 2012 г.,

трябва да се тълкува в смисъл, че

посочените в тази разпоредба минимални стандарти не се прилагат за лицата, работещи с пари в брой, когато те извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите.

Въпреки това член 3, параграф 1 и член 10, параграф 1 от Решение ЕЦБ/2010/14, съответно изменено, във връзка с член 6, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 година за определяне на необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране, изменен с Регламент (ЕО) № 44/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г.,

трябва да се тълкуват в смисъл, че

посочените лица трябва да приемат необходимите мерки, за да коригират положение, при което проверка на национална централна банка на държава членка, чиято валута е евро, е разкрила, че банкнотообработващите им машини не са способни да открият под допустим праг от 5 % негодните за връщане в обращение евробанкноти.

2) Член 6, параграф 2 във връзка с член 3, параграф 5 от Решение ЕЦБ/2010/14, изменено с Решение ЕЦБ/2012/19,

трябва да се тълкува в смисъл, че

не допуска държава членка да задължава лицата, работещи с пари в брой, да спазват посочените в член 6, параграф 2 минимални стандарти на Европейската централна банка, когато извършват автоматизирани проверки за годност на евробанкнотите.

Подписи